

ZIELONE MIEJSCA PRACY

SPRAWDZONE
ROZWIĄZANIA
DLA EUROPY

Zieloni | Wolny Sojusz Europejski
w Parlamencie Europejskim

GREEN
NEW DEAL

SPIS TREŚCI

Strona

POBUDZENIE RYNKU PRACY I OŻYWIENIA GOSPODARCZEGO	4
CZYM SĄ SĄ ZIELONE MIEJSCA PRACY?	6
TWORZENIE ZIELONYCH MIEJSC PRACY	8
WYKORZYSTANIE PEŁNEGO POTENCJAŁU ZIELONYCH MIEJSC PRACY	12
WYKORZYSTANIE PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ	14
ZMNIEJSZANIE KOSZTÓW, PROMOWANIE GODNEJ PRACY	16
SPRAWIEDLIWA SPOŁECZNIE TRANSFORMACJA EKOLOGICZNA	18
PRAWO DO SZKOLENIA I EDUKACJI	20
KOBIETY A ZIELONE MIEJSCA PRACY	22
TWORZENIE ZIELONYCH MIEJSC PRACY W EUROPIE - UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIA	25

WIOSKA ANAVRA, GRECJA:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LOKALNY NA RZECZ MIEJSC PRACY I DOBROBYTU 26

BREMERHAVEN, NIEMCY:

PRACA DLA PRACOWNIKÓW PODUPADAJĄCYCH SEKTORÓW PRZEMYSŁU 30

BRUKSELA I WALONIA, BELGIA:

TWORZENIE ZDROWEJ GOSPODARKI I LOKALNYCH MIEJSC PRACY 34

BURGENLAND, AUSTRIA:

LOKALNA ZIELONA ENERGIA I NOWE MIEJSCA PRACY 38

LE MANS I KRAJ LOARY, FRANCJA:

PRACA DLA PRZEDSTAWICIELI PODUPADAJĄCYCH GAŁĘZI PRZEMYSŁU 42

NAWARRA, HISZPANIA:

TWORZENIE MIEJSC PRACY I BUDOWA ODPORNEJ NA KRYZYS GOSPODARKI 46

LONDYN, WIELKA BRYTANIA:

**SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA NA RZECZ KOMPETENCJI EKOLOGICZNYCH
I ZIELONYCH MIEJSC PRACY** 50

CZECHY:

NOWE MIEJSCA PRACY I OSZCZĘDZANIE ENERGII 54

POBUDZENIE RYNKU PRACY I OŻYWIENIA GOSPODAR- CZEGO

Bezrobocie to jeden z najbardziej palących problemów Europy. Bez pracy jest ponad 25 milionów Europejczyków, co oznacza ponad 10% ludności aktywnej zawodowo. Jeszcze bardziej przygnębiająco wygląda sytuacja młodzieży, ponieważ w grupie osób poniżej 25 roku życia na każde cztery osoby przypada jedna osoba bezrobotna. W państwach europejskich najbardziej dotkniętych kryzysem, przykładowo w Grecji lub w Hiszpanii, pracy nie ma ponad połowa ogółu młodzieży, a polityka oszczędnościowa jedynie pogarsza sytuację.

Jobs
NEXT EXIT

Równocześnie coraz poważniejszy staje się kryzys klimatyczno-środowiskowy. Naukowcy, bardziej niż kiedykolwiek przekonani o tym, że to działalność człowieka powoduje zmianę klimatu, podkreślają z jakim zagrożeniem wiąże się zaniechanie działań mających na celu zatrzymanie tego negatywnego procesu. Ekonomści zwracają tymczasem uwagę, że im dłużej będziemy zwlekać z podjęciem działań, tym większe będą koszty jakie poniesiemy.¹

Niemniej jednak istnieje rozwiązanie: **dzięki zazielenieniu gospodarki możemy zapewnić wysokiej jakości zielone miejsca pracy, które pozwolą zwalczać bezrobocie, a jednocześnie przeciwdziałać zmianie klimatu i degradacji środowiska naturalnego.** Unia Europejska może na takich działaniach tylko zyskać. Utrzymanie pozycji „ekologicznego lidera” pozwoliłoby UE generować eksport warty dodatkowe 25 mld EUR rocznie, do 2050 r. zmniejszyć wydatki na energię nawet o 350 mld EUR w skali roku,² jak również ograniczyć zależność od importowanej energii i innych surowców nabywanych po zmiennych cenach oraz zwiększyć bezpieczeństwo dostaw w Europie.

Jeżeli uda się zapewnić mocne zaangażowanie partnerów społecznych, wprowadzić ukierunkowane programy i szkolenia oraz wdrożyć ambitną i stabilną politykę służącą promowaniu innowacyjności oraz inwestycji ekologicznych, możliwe jest stworzenie milionów stabilnych, **zielonych miejsc pracy wysokiej jakości, z których wiele powstanie w lokalnych małych i średnich przedsiębiorstwach na terenie całej Europy.**

W niniejszej publikacji znajdują Państwo informacje na temat **europejskich możliwości w zakresie tworzenia zielonych miejsc pracy oraz działań na rzecz zwiększania zielonego zatrudnienia podejmowanych przez posłów do Parlamentu Europejskiego reprezentujących Grupę Zielonych/Wolny Sojusz Europejski.**

W drugiej części publikacji zamieszczono opisy **sprawdzonych rozwiązań z zakresu tworzenia zielonych miejsc pracy w Europie.** Zielone miejsca pracy w Europie to nie utopia: to już rzeczywistość!

¹ Nicholas Stern. *Ekonomika zmian klimatycznych* Przegląd Sterna. 2007.

² Europejska Fundacja Klimatyczna. *Roadmap 2050: a practical guide to a prosperous, low-carbon Europe.* 2010.

CZYM SĄ SĄ ZIELONE MIEJSCA PRACY?

Zgodnie z definicją „zielone miejsce pracy” to każdy rodzaj działalności zawodowej, który pomaga chronić środowisko i walczyć ze zmianą klimatu poprzez oszczędzanie energii i surowców, promowanie energii ze źródeł odnawialnych, ograniczanie odpadów i zanieczyszczeń oraz ochronę różnorodności biologicznej i ekosystemów.

Rozwijanie zrównoważonych modeli konsumpcji i produkcji daje możliwość tworzenia nowych miejsc pracy oraz przekształcania tych istniejących w zielone miejsca pracy wysokiej jakości nie tylko praktycznie we

wszystkich sektorach, ale również **wzdłuż całego łańcucha wartości, począwszy od badań aż po produkcję, dystrybucję i obsługę**; w **nowych sektorach zaawansowanych technologii**, takich jak sektor energii odnawialnej; w **branżach tradycyjnych**, takich jak produkcja i budownictwo; w **rolnictwie i rybołówstwie**; a także w sektorach usługowych, takich jak **gastroonomia, turystyka, transport czy edukacja**.

W naszej ocenie **zielone miejsca pracy to pewność godnej pracy**, która z kolei gwarantuje odpowiednią **ochronę socjalną, odpowiednio wysokie zarobki, zdrowe warunki pracy**, poszanowanie praw pracowniczych oraz uczestnictwo jednostek w podejmowaniu decyzji mających wpływ na ich życie.

³ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 września 2010 r. w sprawie rozwoju potencjału nowej zrównoważonej gospodarki w zakresie miejsc pracy; sprawozdawczyni: Elisabeth Schroedter (Verts/ALE).

Posłowie do Parlamentu Europejskiego należący do Grupy Zielonych/Wolnego Sojuszu Europejskiego ciężko pracują nad tym, aby stworzyć w Europie więcej zielonych miejsc pracy. Przykładowo w 2010 r. inicjatywa jednego z członków naszej frakcji skłoniła Parlament Europejski do przyjęcia bardziej zdecydowanej rezolucji wzywającej do wykorzystania pełnego potencjału zatrudnienia w nowych zrównoważonych sektorach gospodarki przy jednoczesnym zapewnieniu godnej pracy i sprawiedliwej społecznie transformacji.³ Postulaty grupy przedstawione w niniejszej publikacji zostały uwzględnione w przywołanej rezolucji.

Dane dla UE-27 z 2008 r. Źródło: Komisja Europejska, *EU environment policy supporting jobs and growth*. 2011.

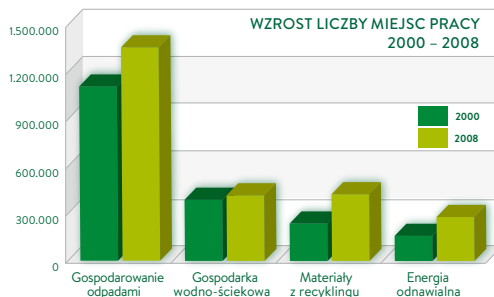
„Ekoprzemysł” obejmuje ogół działań związanych z wytwarzaniem technologii, produktów i usług, które umożliwiają dokonanie pomiaru szkód dotyczących wody, powietrza lub gleby, zapobieganie im lub ich usuwanie oraz które oferują rozwiązania problemów środowiskowych, takich jak odpady, hałas lub niszczenie ekosystemów. Przykład stanowi gospodarowanie odpadami i gospodarka wodna, kontrola zanieczyszczeń powietrza, recykling, wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych oraz ochrona różnorodności biologicznej.

TWORZENIE ZIELONYCH MIEJSC PRACY W NOWYCH I JUŻ ISTNIEJĄCYCH BRANŻACH

Badania wskazują, że **inwestowanie w zrównoważoną gospodarkę pozwala i utrzymać dużą liczbę miejsc pracy, zarówno w sektorach wschodzących, jak i w sektorach tradycyjnych.** Istnieją zatem solidne podstawy, aby przypuszczać, że transformacja ekologiczna będzie miała w ostatecznym rozrachunku pozytywny wpływ na zatrudnienie - tym bardziej, że działania na rzecz zrównoważonej gospodarki, takie jak oszczędzanie energii lub rolnictwo ekologiczne, są bardziej pracochłonne niż działania przez nie wypierane.⁴

Dane dla UE-27. Źródło: ECORYS. Liczba miejsc pracy zależnych od poprawy w dziedzinie ochrony środowiska i efektywności wykorzystania zasobów. 2012.

Trudno oszacować dokładną liczbę osób zatrudnionych w miejscach pracy, ponieważ są one definiowane bardzo różnie. Brakuje również ujednoliconych danych – problem ten dotyczy zwłaszcza obszarów innych niż sektor ekologiczny, w których zielone miejsca pracy występują na terenie całej Europy w przedsiębiorstwach chcących poprawić swoje wyniki środowiskowe.

Od 2008 r. w sektorze **energii odnawialnej** powstało wiele nowych miejsc pracy. W latach 2009-2010 liczba pracowników sektora wynosiła nieomal milion, co dowiodło, że sektor ten jest odporny na kryzys. Nawet w latach 2010-2011 odnotowano wzrost liczby miejsc pracy, która wyniosła ostatecznie 1 186 000.⁵ Jeżeli Europa przyjmie ambitną politykę, potencjał sektora będzie jeszcze większy. Komisja Europejska obliczyła w 2011 r., że **do 2020 r. można by stworzyć 3 miliony dodatkowych miejsc pracy⁶, a do 2050 r. liczba miejsc pracy w tym sektorze mogłaby sięgnąć nawet 6 milionów**, o ile przyjęty zostałby cel pozyskiwania 100% energii ze źródeł odnawialnych.⁷

⁴ CE, GHE, IER. Studies on Sustainability Issues – Green Jobs; Trade and Labour. Sprawozdanie końcowe dla Komisji Europejskiej, DG ds. Zatrudnienia. 2011.

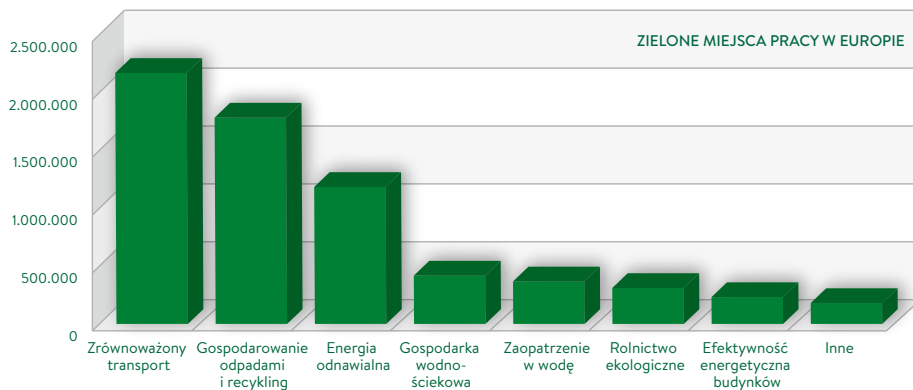
⁵ EurObserv'ER. Stan energii odnawialnej w Europie. 12. Sprawozdanie EurObserv'ER. 2012.

⁶ Komisja Europejska. COM(2011) 31 wersja ostateczna, Energia odnawialna: dążenie do osiągnięcia celu na rok 2020. 2011.

⁷ Europejska Rada Energii Odnawialnej, RE-thinking 2050. A 100% Renewable Energy Vision for the European Union. 2010.

Zwiększenie **efektywności gospodarowania zasobami mogłoby przyczynić się do stworzenia** w Europie **od 1,4 do 2,8 mln miejsc pracy**.⁸ Ponadto blisko 14,6 mln miejsc pracy zależy bezpośrednio od ekosystemów i różnorodności biologicznej, między innymi w leśnictwie, rolnictwie i rybołówstwie.⁹ Ekologizacja tych sektorów zwiększyłaby liczbę osób pracujących. Szacuje się, że w rolnictwie ekologicznym na każdy uprawiany hektar zatrudnionych jest od 10 do 20% więcej osób niż w rolnictwie tradycyjnym.¹⁰

Przykład przemysłu stalowego pokazuje, w jaki sposób transformacja ekologiczna pomaga w zachowaniu miejsc pracy również w tradycyjnych, podupadających branżach przemysłu. Do produkcji turbin wiatrowych potrzebna jest stal wysokiej jakości, a tego rodzaju popyt tworzy nową niszę rynkową dla przemysłu i trwałe miejsca pracy.

Dane dla UE-27. Źródła: Transport, w tym: Transport publiczny (2008: 1 200 000): UITP. Public transport: The smart green solution! 2008; Transport kolejowy (2004: 900 000): Komisja Europejska, Towards an integrated European railway area. 2008. Gospodarowanie odpadami oraz recykling, gospodarka wodno-ściekowa, zaopatrzenie w wodę, inne (różnorodność biologiczna, powietrze, gleba i wody gruntowe, hałas i wibracje) (2008): ECORYS. The number of Jobs dependent on the Environment and Resource Efficiency improvements. 2012; Energia odnawialna (2011): EurObserv'ER, State of Renewable Energies, 12. sprawozdanie Eurobarometer. 2012; Rolnictwo ekologiczne (2007): ECORYS. 2012; Efektywność energetyczna budynków (2009): ECORYS. 2012.

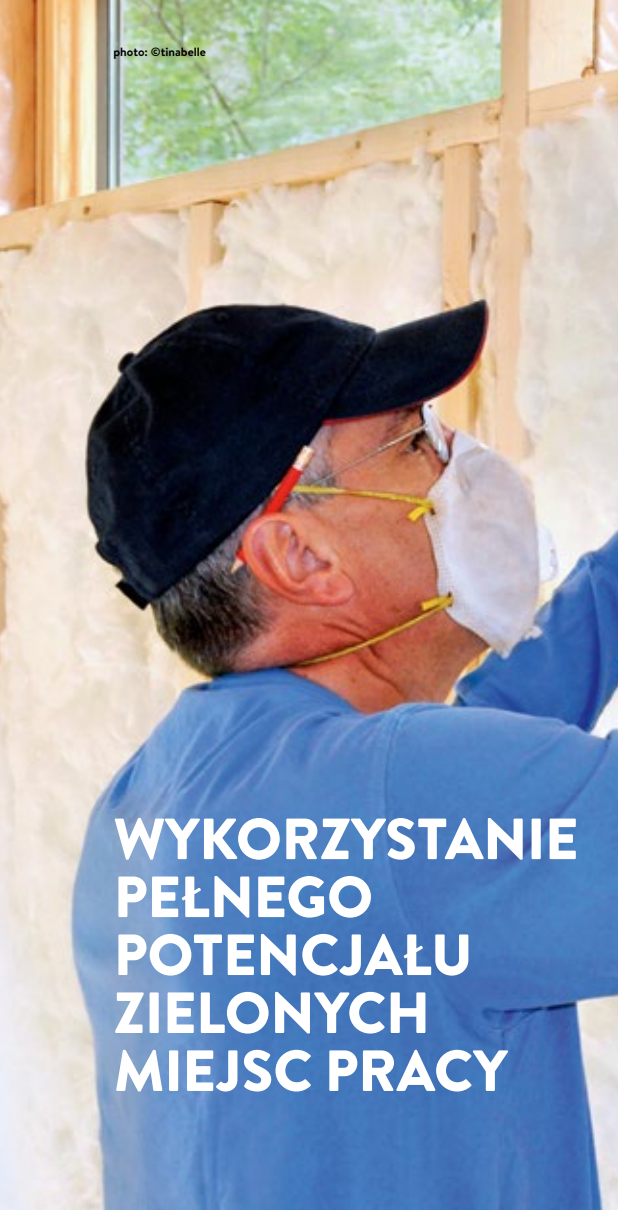

photo: ©monkeybusinessimages

⁸ GWS. Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment. Sprawozdanie dla Komisji Europejskiej, DG ds. Środowiska, opracowane przez Cambridge Econometrics, Instytut Badań nad Strukturami Gospodarczymi, Instytut Badań nad Zrównoważoną Europą oraz Instytut ds. Klimatu, Środowiska i Energii w Wuppertalu. 2011.

⁹ FEMM, GHK, Ecologic Institute, IEEP. The Social Dimension of Biodiversity Policy. 2011.

¹⁰ Sustainlabour. Green Jobs and related policy frameworks. An overview of the European Union. 2013.

A man wearing a blue long-sleeved shirt, a black baseball cap, and a white respirator mask with yellow straps is working on a wall. The wall is covered with white insulation material, and wooden framing is visible in the background. The man is looking up and to the right, focused on his work.

WYKORZYSTANIE PEŁNEGO POTENCJAŁU ZIELONYCH MIEJSC PRACY

Pełny potencjał zielonego zatrudnienia może zostać wykorzystany jedynie wówczas, gdy długoterminowe prawno-finance warunki ramowe będą gwarantować zrównoważony charakter inwestycji oraz promować innowacje.

Grupa Zielonych w Parlamencie Europejskim aktywnie dąży do przyjęcia takich ram. W kwestii **oszczędzania energii** udało nam się zebrać większość niezbędnej do poparcia planu osiągnięcia ambitnych, wiążących celów do 2020¹¹ i 2030 r. Rządy UE odmówiły na razie ratyfikowania tych celów, jednak Grupa Zielonych, działając na rzecz zakrojonego na szeroką skalę procesu tworzenia miejsc pracy, będzie nadal dokładać starań dla ich przyjęcia. W końcu środki dotyczące efektywnego gospodarowania energią mogłyby doprowadzić do utworzenia lub utrzymania **2 milionów** zielonych miejsc pracy w Europie.¹² Wiele z tych miejsc pracy to zatrudnienie przy modernizacji budynków, a więc w sektorze najbardziej dotkniętym kryzysem gospodarczym. Ponadto takie miejsca pracy **nie podlegalyby przeniesieniu i mogłyby powstawać w lokalnych małych i średnich przedsiębiorstwach.**

Grupa Zielonych/Wolnego Sojuszu Europejskiego zdołała również narzucić bardziej rygorystyczne zasady dotyczące **unijnych wydatków na projekty w zakresie zrównoważonego rozwoju, które przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy**. Wywalczyliśmy chociażby obowiązek dokonywania przez regiony europejskie inwestycji w oszczędzanie energii oraz energię ze źródeł odnawialnych. W szczególności biedniejsze państwa członkowskie będą mogły wydać na środki na rzecz klimatu i ochrony środowiska większą ilość funduszy unijnych niż dotychczas. Z jednego z przedstawionych niedawno sprawozdań wynika, że poświęcenie unijnych funduszy (przeznaczonych na rozwój regionalny) na inwestycje ekologiczne przyczyniłoby się do stworzenia większej liczby miejsc pracy niż wydanie takiej samej kwoty na działania finansowane w przeszłości.¹³ Ponadto Grupa Zielonych zdołała zabezpieczyć zasady dotyczące **inwestowania funduszy unijnych w rolnictwo ekologiczne oraz zrównoważone rybołówstwo**.

Co więcej, w sprawie nowych zasad unijnych dotyczących **zamówień publicznych**, Grupa Zielonych z powodzeniem walczyła o obowiązkowe uwzględnienie kryteriów środowiskowych, kryteriów społecznych oraz kryteriów w zakresie sprawiedliwego handlu oraz o możliwość

wymagania oznakowania ekologicznego. **Wszystkie wymienione osiągnięcia Grupy Zielonych mogą znacząco wpłynąć na liczbę nowych zielonych miejsc pracy.**

Warunkiem tworzenia i utrzymania zielonych miejsc pracy w perspektywie długookresowej jest stabilność polityki promującej transformację ekologiczną. Ilustruje to przykład Hiszpanii, która jeszcze w 2008 r. była europejskim liderem energii ze źródeł odnawialnych, ale począwszy od 2009 r. kolejne rządy drastycznie ograniczały budżet programów skierowanych do tego sektora i to przede wszystkim właśnie te ograniczenia sprawiły, że od tego czasu liczba miejsc pracy w sektorze się w całym kraju o połowę.¹⁴

¹¹ Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 11 września 2012 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie efektywności energetycznej; sprawozdawca: Claude Turmes (Verts/ALE).

¹² Komisja Europejska. SEC(2011) 779: Ocena skutków towarzysząca planowi na rzecz efektywności energetycznej. 2011.

¹³ GHK. Evaluating the Potential of Green Jobs in the next Multi-annual Financial Framework. 2011.

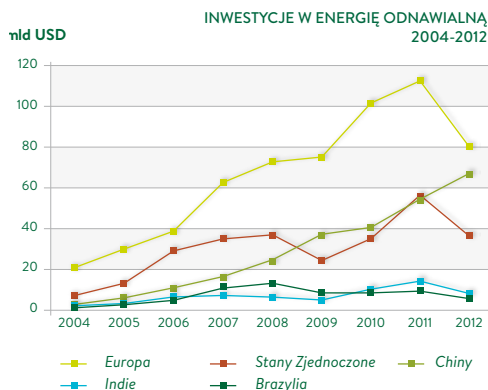
¹⁴ Dane hiszpańskich stowarzyszeń z sektora energii odnawialnej: UNEF, Protermosolar i AEE, opracowane przez gazetę Cinco Días.

photo: ©eliandric

WYKORZYSTANIE PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ

Jeżeli Unia Europejska zamierza utrzymać pozycję lidera rozwoju i produkcji towarów ekologicznych, musi już teraz inwestować w zrównoważoną gospodarkę. Przez długi czas Europa była światowym liderem w dziedzinie ochrony środowiska oraz rozwoju i dominowała nad światową konkurencją w sektorze energii ze źródeł odnawialnych. Dzisiaj inni, globalni gracze nadrabiają zaległości. Przykładowo od 2011 r. poziom inwestycji Europy w energię ze źródeł odnawialnych spada, a tymczasem w Chinach - stale wzrasta.

Źródło: Frankfurt School-UNEP Centre/BNEF. Globalne trendy w inwestycjach w odnawialne źródła energii 2013. 2013.

Europa może utrzymać pozycję światowego lidera tylko pod warunkiem, że już teraz zacznie mocno inwestować w zrównoważoną gospodarkę, przyjmie ambitne prawodawstwo w dziedzinie środowiska, a kwestię klimatu i ochrony środowiska uczyni jednym z priorytetów swojego budżetu. Tylko wówczas to w Europie utworzona zostanie znaczna część zielonych miejsc pracy przewidywanych w globalnych prognozach.

W tym kontekście posłowie do Parlamentu Europejskiego zrzeszeni w Grupie Zielonych przedstawili strategię odrodzenia przemysłu na rzecz zrównoważonej Europy (RISE), której celem jest wykorzystanie zrównoważonego rozwoju jako dźwigni globalnej konkurencyjności Europy oraz utworzenie szerokiej gamy zielonych miejsc pracy wysokiej jakości.¹⁵

Ponadto Grupa Zielonych aktywnie wspiera innowacyjne przedsiębiorstwa inwestujące

w wydajne i zrównoważone produkty. Przykładowo większość systemów chłodzenia i klimatyzacji nadal funkcjonuje w oparciu o tzw. gazy super cieplarniane, które powodują szczególnie poważne szkody dla klimatu. Na szczęście dostępne są też przyjazne środowisku rozwiązania alternatywne, które stosuje już ponad 400 europejskich producentów i przedsiębiorstw. Wskutek inicjatywy jednego z posłów Grupy Zielonych Parlament Europejski podjął decyzję o wycofywaniu szkodliwych gazów.¹⁶ Ponieważ nawet do 90% systemów wykorzystujących szczególnie szkodliwe gazy pochodzi z importu, zakazy będą korzystne dla producentów europejskich oferujących bardziej przyjazne dla środowiska rozwiązania alternatywne i spowodują wzrost liczby zielonych miejsc pracy.

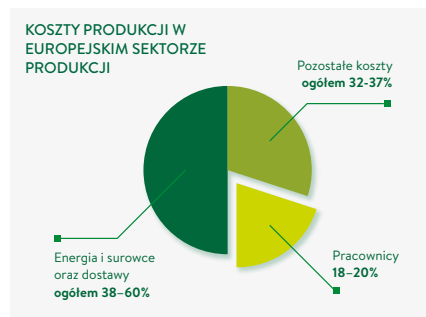
¹⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie reindustrializacji Europy z myślą o promowaniu konkurencyjności i trwałego rozwoju; sprawozdawca: Reinhard Bütikofer (Verts/ALE).

¹⁶ Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych; sprawozdawca: Bas Eickhout (Verts/ALE).

**ZMNIEJSZANIE
KOSZTÓW,
PROMOWANIE
GODNEJ
PRACY**

Od dłuższego czasu europejskie przedsiębiorstwa starały się konkurować na rynku światowym, obniżając koszty pracy, np. wynagrodzenie i na ubezpieczenia społeczne. Niemniej jednak koszty materiałów i energii wykorzystywanej w procesie produkcji są jednak często kilkakrotnie większe niż koszty pracy. Z tego względu oszczędności energetyczne i materiałowe, które stanowią główny cel ekologizacji przedsiębiorstw, pozwolą na budowanie przyszłej przewagi konkurencyjnej.

Źródło: Greenovate! Europe. Wytyczne w sprawie efektywnego wykorzystywania zasobów w produkcji. 2012.

Przeciętnie koszty pracy stanowią 18–20% całkowitych kosztów produkcji ponoszonych przez europejskie zakłady produkcyjne, tymczasem surowce i dostawy stanowią 30–45%, a koszty energii to 8–15%.

Oszczędzanie energii oraz efektywniejsze gospodarowanie zasobami pozwoli zmniejszyć koszty produkcji i uratować zakłady przed zamknięciem, a jednocześnie zagwarantuje pracownikom odpowiednie wynagrodzenie. Zrozumiało to wiele związków zawodowych oraz rad zakładowych, wskutek czego zaangażowały się w promowanie energooszczędnej i zasobooszczędnej produkcji jako metody łagodzenia presji na koszty pracy.

Grupie Zielonych powierzono opracowanie w imieniu Parlamentu Europejskiego strategii dotyczącej surowców, która będzie skoncentrowana na efektywniejszym gospodarowaniu zasobami, ponownym ich wykorzystywaniu oraz poddawaniu ich recyklingowi, co ma prowadzić do powstania nowych miejsc pracy, zwiększenia konkurencyjności oraz ochrony środowiska.¹⁷

¹⁷ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2011 r. w sprawie skutecznej strategii europejskiej w zakresie surowców; sprawozdawca: Reinhard Bütikofer (Verts/ ALE).

**WORKERS'
RIGHTS
ARE
HUMAN
RIGHTS**

**SPRAWIEDLIWA
SPOŁECZNIE
TRANSFORMACJA
EKOLOGICZNA**

Dla nas, Zielonych, **kluczowe jest to, aby zielone miejsca pracy** służyły promowaniu godnej pracy z odpowiednią ochroną socjalną, odpowiednio wysokimi zarobkami, zdrowymi warunkami pracy, poszanowaniem praw pracowników oraz uczestnictwem jednostek w podejmowaniu decyzji mających wpływ na ich życie.

Zapewnienie **godziwych warunków pracy w nowych sektorach, takich jak sektor energii odnawialnej, może okazać się wyzwaniem.** Z ekspertyzy na temat sektora energii wiatrowej w Niemczech, Francji, Hiszpanii, Holandii i Danii opracowanej przez Europejską Federację Pracowników Sektora Metalowego (EMF) wynika, że negatywny wpływ na warunki pracy mają: presja konkurencji, nieodpowiednia reprezentacja pracowników, umowy o pracę na czas określony oraz niedobór wykwalifikowanej siły roboczej.¹⁸ Dane nie są jednak jednolite, ponieważ badania przeprowadzone w Niemczech i Hiszpanii wykazały, że jakość pracy w sektorze energii odnawialnej jest dobra,¹⁹ natomiast w branży gospodarowania odpadami problemem są niezdrowe warunki pracy oraz niskie płace.

Co więcej, zmiana środowiskowa wymaga elastyczności. Pracownicy muszą mieć pewność, że o ich interesy dba skuteczna reprezentacja pracowników i że przysługują im świadczenia społeczne w ramach systemu funkcjonującego w danym państwie członkowskim.

Postówie do Parlamentu Europejskiego z Grupy Zielonych/Wolnego Przymierza Europejskiego regularnie spotykają się z przedstawicielami związków zawodowych oraz reprezentacją pracowników, aby rozmawiać o tym, w jaki sposób zapewnić godną pracę w zielonych sektorach oraz sprawiedliwą społecznie transformację ekologiczną, w której pracownicy są parterami a nie tymi, którzy tracą na zmianach. Ponadto Grupa Zielonych kładzie zdecydowany nacisk na kwestię mocnego systemu zabezpieczenia społecznego w Europie, szczególnie w okresie transformacji ekologicznej i w odniesieniu do osób zmieniających pracę.

¹⁸ Europejska Federacja Pracowników Sektora Metalowego (EMF) oraz PCG. The European Wind Energy Sector: Green and Social? New Pathways for Workers Representation in the European Wind Sector.

¹⁹ Międzynarodowa Organizacja Pracy. Sustainable development, decent work and green Jobs. Konferencja Międzynarodowej Organizacji Pracy. 102. sesja. 2013.

PRAWO DO SZKOLENIA I EDUKACJI

Postówie do Parlamentu Europejskiego należący do Grupy Zielonych apelują o szeroko zakrojoną inicjatywę w zakresie szkolenia i edukacji na potrzeby zielonych miejsc pracy na wszystkich poziomach kwalifikacji. **Ekologiczna transformacja musi oznaczać możliwości dla wszystkich: młodych i starszych, mężczyzn i kobiet, osób bardziej i mniej wykwalifikowanych, bezrobotnych i zatrudnionych.** Wszyscy pracownicy mają prawo do szkolenia i uczenia się przez całe życie.

Szkolenia zawodowe i programy edukacyjne muszą dawać robotnikowi, który spędził 30 lat w kopalni, możliwość zdobycia nowych umiejętności wymaganych do podjęcia zatrudnienia w sektorze zielonych miejsc pracy. Ma to kluczowe znaczenie, jeżeli mamy wykorzystać pełen potencjał tworzenia miejsc pracy podczas zielonej transformacji. Pracodawcy, pracownicy oraz rządy wspólnie odpowiadają za opracowanie spójnych strategii edukacyjnych i szkoleniowych. Pierwszym krokiem będzie określenie nowego i przyszłego zapotrzebowania na umiejętności oraz wskazanie braków w umiejętnościach pracowników.

*Grupa Zielonych w Parlamencie Europejskim odniosła sukces, gwarantując, że w działaniach na rzecz zatrudnienia i szkolenia finansowanych z funduszy unijnych musi zostać uwzględnione przejście do zielonej gospodarki. **Podejmujemy również zdecydowaną walkę o promowanie podstawowego prawa pracowników, jakim jest prawo do szkolenia, a także o demokratyzację miejsc pracy.** Innowacja i kreatywność występują przecież nie tylko w ośrodkach badawczych, ale również w zakładach, gdzie pracownicy proponują nowe rozwiązania.*

KOBIETY A ZIELONE MIEJSCA PRACY

Potencjał tworzenia zielonych miejsc pracy jest szczególnie duży w sektorach takich jak: budownictwo, produkcja energii słonecznej i wiatrowej, badania w zakresie technologii energooszczędnych i zasobooszczędnych. Są one sektorami tradycyjnie zdominowanymi przez mężczyzn, a uprzedzenia pracodawców i współpracowników są zakorzenione tak głęboko, że wiele kobiet nadal ma do czynienia z dyskryminacją. Jednocześnie młode kobiety rzadko decydują się na wybór zawodu związanego z informatyką, naukami przyrodniczymi czy technologią.

photo: ©shotbydave

Posłowie do Parlamentu Europejskiego reprezentujący Grupę Zielonych/Wolny Sojusz Europejski zdecydowanie opowiadają się za uczestnictwem kobiet w gospodarce ekologicznej. Przykład stanowią dwie inicjatywy podjęte przez posłów naszej frakcji: rezolucja Parlamentu Europejskiego na temat płciowego wymiaru spadku koniunktury i kryzysu finansowego²⁰ oraz apel o unijną inicjatywę na rzecz promowania równouprawnienia płci w sektorach zdominowanych przez mężczyzn.²¹ Grupie Zielonych udało się również zagwarantować, aby uwzględnianie kwestii równouprawnienia płci przy rozdzielaniu funduszy unijnych na rozwój regionalny i projekty społeczne było obowiązkowe, ponieważ złożone przez nas analizy na ten temat dowiodły, że w rzeczywistości nadal nie można mówić o równości płci.

²⁰ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 czerwca 2010 r. na temat aspektu płci w spadku koniunktury i kryzysie finansowym; sprawozdawca: Raül Romeva (Verts/ALE).

²¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 września 2010 r. w sprawie rozwoju potencjału nowej zrównoważonej gospodarki w zakresie miejsc pracy; sprawozdawczyni: Elisabeth Schroedter (Verts/ALE).

photos ©Bart Muhl / HPI

TWORZENIE ZIELONYCH MIEJSC PRACY W EUROPIE - UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

ZIELONE MIEJSCA
PRACY TO NIE UTOPIA.
POSTĘPY W KIERUNKU
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU POCZYNIONO
W WIELU MIEJSCACH NA
TERYTORIUM CAŁEJ EUROPY,
TWORZĄC TYM SAMYM
NOWE MIEJSCA PRACY.

WIOSKA ANAVRA, GRECJA: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LOKALNY NA RZECZ MIEJSC PRACY I DOBROBYTU

DZIAŁANIE:

Zrównoważony rozwój lokalny na rzecz tworzenia pełnego zatrudnienia i dobrobytu

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Rolnictwo ekologiczne i hodowla zwierząt gospodarskich, lokalna produkcja energii ze źródeł odnawialnych, ekoturystyka

KTO?

Lokalna społeczność władze samorządowe, rolnicy, lokalne przedsiębiorstwa i uczelnie techniczne

SUKCESY:

Zerowe bezrobocie, większa liczba ludności, dodatkowy dochód wioski w wysokości 60 000 EUR rocznie, nowa infrastruktura publiczna, lepsza jakość życia

Strona internetowa:

www.anavra-zo.gr/en

photo: ©Stamatis Lagkani

W odległej górskiej wiosce Anavra, usytuowanej w południowo-wschodniej Grecji, udało się skutecznie wykorzystać potencjał transformacji ekologicznej w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy. W latach 2000–2010 **poziom bezrobocie** w gminie **spadł do zera, liczba ludności wzrosła niemal dwukrotnie z 300 do 550 osób, a jakość życia mieszkańców uległa poprawie**. Transformacja ekologiczna, jakiej dokonano w Anavrze, przyciągnęła również uwagę świata, a **uboga i odizolowana wioska stała się wzorem zrównoważonego rozwoju lokalnego**. Transformacja wioski rozpoczęła się w połowie lat dziewięćdziesiątych i przyniosła znaczące zmiany w wielu sektorach.

Hodowcy stosujący dotąd tradycyjne metody przeszli na **zintegrowane rolnictwo ekologiczne**, zakładając trzy gospodarstwa, w których w sumie znalazło się 25 000 zwierząt, w tym owce, kozy, krowy i świnie – wszystkie wypasane swobodnie w górach. Mieszkańcy wioski otworzyli również rzeźnię publiczną z certyfikatem produkcji ekologicznej, która spełnia obowiązujące międzynarodowe standardy jakości.

Jednocześnie w ramach dążenia do samowystarczalności energetycznej **w Anavrze zbudowano farmę wiatrową** liczącą 20 turbin generujących łącznie 17,5 MW i umożliwiających dostarczenie energii elektrycznej do 12 500–13 000 domostw. Dwie kolejne farmy wiatrowe są w trakcie budowy – znajdują się na nich 23 turbiny o łącznej zainstalowanej mocy 20 MW. Oczekuje się, że inwestycje te pozwolą **stworzyć 20 stałych i 100 tymczasowych miejsc pracy**. Wszelkie nadwyżki energii elektrycznej są sprzedawane, a **już pierwsza farma wiatrowa daje wiosce dodatkowy dochód w wysokości około 60 000 EUR rocznie**. W 2010 r. wioska nawiązała współpracę z lokalną uczelnią techniczną, aby rozpocząć planowanie budowy niewielkiej elektrowni wodnej oraz systemu zdalnego ogrzewania biomasą. »

Ponadto wioska utworzyła liczący 971 m2 park przyrodniczo-kulturowy Goura, który stał się podporą **ekoturystyki** i który między 2000 a 2012 r. przyciągnął ponad 8 500 zwiedzających.

Plan zrównoważonego rozwoju realizowany w wiosce Anavra przyczynił się nie tylko do utworzenia nowych miejsc pracy i zwiększenia dochodów mieszkańców, ale również zaopatrzył lokalną społeczność w środki umożliwiające rozbudowę infrastruktury publicznej, przez co doprowadził do poprawy jakości życia mieszkańców. Mieszkańcy wioski zbudowali między innymi place i pompy wodne, wiejski ośrodek zdrowia, obiekty edukacyjne i sportowe, dom seniora oraz placówki dla osób bezdomnych. **Poziom bezrobocie i przestępczości w wiosce jest zerowy, a młodzi ludzie przestali wyjeżdżać.**

Bardzo dobra sytuacja społeczno-ekonomiczna Anavry jest dziś tym bardziej zaskakująca, jeżeli wziąć pod uwagę, jak mocno uderzył w Grecję kryzys gospodarczy. W 2012 r. grecki PKB na mieszkańca wyniósł zaledwie 75%

średniej dla całej UE, zaś w 2013 r. bezrobocie osiągnęło poziom 27,8% - 160% średniej unijnej.

Sukcesy Anavry to w dużej mierze efekt silnego jednostkowego przywództwa oraz korzystania ze wsparcia funduszy unijnych.

Jak wynika z oficjalnych statystyk, jeżeli **Grecja zdoła ukierunkować swoją gospodarkę na zrównoważony rozwój, może to przyczynić się do stworzenia 210 000 zielonych miejsc pracy**, z których 27 000 miałyby charakter permanentny.

BREMERHAVEN, NIEMCY: PRACA DLA PRACOWNIKÓW PODUPADAJĄCYCH SEKTORÓW PRZEMYSŁU

DZIAŁANIE:

Tworzenie nowych miejsc pracy dla przedstawicieli podupadających sektorów przemysłu

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Energia wiatrowa, budownictwo, inżynieria i przemysł stalowy, lokalne małe i średnie przedsiębiorstwa

KTO?

Władze lokalne i regionalne, naukowcy, pracownicy i lokalni przedsiębiorcy

SUKCESY:

1 000 miejsc pracy w sektorze energii wiatrowej w Bremerhaven; 4 050 miejsc pracy w sektorze energii odnawialnej w kraju związkowym Brema

Strona internetowa:

<http://offshore-windport.de/en/home.html>

Pod przywództwem Zielonych przejście na gospodarkę ekologiczną stało się dla koalicji rządowej Socjaldemokratów i Zielonych **priorytetem** na lata 1998–2005, wskutek czego rozpoczęła się rewolucja energetyczna kraju. Według oficjalnych danych do 2008 r. w sektorze ochrony środowiska w Niemczech pracowało 1,93 mln osób, czyli 37% więcej niż 10 lat wcześniej.

Bremerhaven, nadmorskie miasto w kraju związkowym Bremea liczące 120 000 mieszkańców, **wykorzystało ten ekologiczny zwrot by dokonać restrukturyzacji gospodarki do tej pory skoncentrowanej na przemyśle stoczniowym.** Pod koniec lat osiemdziesiątych miasto mocno odczuło pogorszenie się koniunktury w następstwie spadku popytu i wzrostu konkurencji ze strony przedsiębiorstw zagranicznych. Doprowadziło to do masowych zwolnień (3 500 miejsc pracy zniknęło w związku z zamknięciami stoczni), liczba ludności spadła o prawie 30%, a poziom bezrobocia wzrósł w roku 1997 do 21%. W 2011 r. Rada Miasta Bremerhaven podjęła decyzję o podjęciu próby zmiany tendencji przy wykorzystaniu swoich »

największych atutów – wykwalifikowanej siły roboczej i szerokiej wiedzy technologicznej z zakresu sektora morskiego oraz produkcji urządzeń portowych – poprzez użycie energii wiatrowej, a w szczególności dzięki skoncentrowaniu się na morskich farmach wiatrowych.

Podjęto szereg kroków: zainwestowano w infrastrukturę, badania dotyczące sektora wiatrowego oraz intensywne szkolenia zawodowe. W 2002 r. powołano Agencję Energii Wiatrowej (WAB) – sieć 300 spółek i instytutów prowadzących działalność w sektorze energii wiatrowej (produkcja, instalacja i badania), – która miała być ogólnokrajowym ośrodkiem rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.

Działania okazały się owocne – **dzisiaj w Bremerhaven w sektorze wiatrowym pracuje 1 000 osób** (w 2012 r. liczba zatrudnionych w tym sektorze w całych Niemczech wynosiła 117 900). Jednocześnie **w całym**

kraju związkowym Brema w sektorze energii odnawialnej zatrudnionych jest nie mniej niż 4 050 osób. Korzyści odczuły również lokalne małe i średnie przedsiębiorstwa z branży budowlanej, inżynieryjnej, sektora stalowego oraz inne przedsiębiorstwa produkujące elementy turbin wiatrowych. Kontynuowanie działań nastawionych na zrównoważony rozwój jest niezbędne z perspektywy zmniejszenia wysokiego poziomu bezrobocia (który w sierpniu 2013 r. wynosił 11,1%), jednak sukces sektora energii wiatrowej bez wątpienia pomógł w złagodzeniu problemów tego regionu.

Niemiecka **partia Zielonych**, Związek 90/ Zieloni, która wchodzi w skład władz regionalnych Bremy 2007 r., **odegrała kluczową rolę w uślnym dążeniu do rozwoju sektora energii odnawialnej w tym regionie.**

BRUKSELA I WALONIA, BELGIA: TWORZENIE ZDROWEJ GOSPODARKI I LOKALNYCH MIEJSC PRACY

DZIAŁANIE:

Promowanie ekologicznej transformacji lokalnej gospodarki, tworzenie stabilnych, lokalnych miejsc pracy oraz utrzymanie długoterminowej rentowności działalności gospodarczej

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Małe i średnie przedsiębiorstwa sektora budowlanego, firmy i usługi sektora rolno-spożywczego

KTO?

Władze lokalne i regionalne, stowarzyszenia przedsiębiorców, organizacje pożytku publicznego, związki zawodowe, dostawcy usług edukacyjnych

SUKCESY:

Kompleksowy zestaw działań podejmowanych w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie energooszczędności budynków: programy szkoleniowe, wymiana dobrych praktyk, finansowanie osób fizycznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, programy badawcze, pomoc techniczna

Strony internetowe:

<http://www.aee-rbc.be/>

<http://nollet.wallonie.be/la-premiere-alliance-emploi-environnement-est-scellee-0>

Od 2009 r. **samorządowcy z partii Zielonych** dwóch z trzech regionów belgijskich, Regionu Stołecznego Brukseli i Regionu Walonii, dążąc do tworzenia zielonych miejsc pracy, **naciskali na utworzenie tzw. sojuszków na rzecz pracy i środowiska**. W Walonii sojuszem tym przyznano budżet w wysokości 879 000 000 EUR w ramach tzw. Drugiego Planu Marshalla – Ekologizacji, ramowego programu przyjętego przez samorząd Walonii w celu ożywienia gospodarki regionu oraz uczynienia zrównoważonego rozwoju osią wszystkich jego strategii.

Za powołaniem sojuszków stoi idea, w myśl której **polityka towarzysząca transformacji ekologicznej sektorów gospodarki może przyczynić się do tworzenia nowych miejsc**

pracy i utrzymania długotrwałej rentowności tych sektorów. Szczególny nacisk kładziono na **efektywność energetyczną budynków**. Nieomal 50% budynków w Walonii powstało przed 1945 r. – jakoś ich ocieplenia jest bardzo słaba, co sprawia, że poziom zużycia energii jest bardzo wysoki. **Wszelkie miejsca pracy stworzone wskutek powiązanych działań muszą być lokalne, dzięki czemu nie mogą być utracone w wyniku „delokalizacji”**.

Inicjatywa przygotowana w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami reprezentującymi sektor budowlany ma na celu przekształcenie go w sektor zrównoważony. Partnerzy promują niskie zużycie energii oraz udoskonalenia środowiskowe istniejących budynków, wytyczając cele zwią- ➤

zane z wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii, określają nowe umiejętności oraz wprowadzają plany modernizacji budynków publicznych.

Oznacza to pobudzanie popytu na prace remontowe i budownictwo przyjazne środowisku. Do konkretnych działań należą: **programy szkoleniowe, wymiana dobrych praktyk, finansowanie programów dla osób fizycznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, programy badawcze oraz świadczenie pomocy technicznej.** Do tej pory inicjatywą, która została uruchomiona w 2011 r. w Brukseli, a w 2012 r. w Walonii, zostało objętych 2 000 gospodarstw domowych oraz 5 500 budynków publicznych. Pierwsze dane na temat liczby nowych miejsc pracy będą dostępne niebawem.

Sojusze w Brukseli i Walonii zajmują się ponadto **innymi zagadnieniami, takimi jak woda, odpady czy żywność.** Jedną z inicjatyw wdrożonych przez reprezentujących partię Zielonych samorządowców z Regionu Stołecznego Brukseli jest promowanie **stołówek funkcjonujących zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.** Do tej pory w akcji wzięło udział 95 stołówek wydających łącznie 80 000 posiłków dziennie w szko-

łach, prywatnych przedsiębiorstwach oraz placówkach administracji publicznej. W ramach wsparcia publicznego funkcjonuje punkt informacyjny dla kierowników stołówek; dostępne są również rozmaite narzędzia samooceny w zakresie zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju, szkolenia, kontrole zgodności z zasadami trwałego rozwoju, jak również finansowanie inicjatyw tego typu.

W belgijskim Regionie Stołecznym Brukseli w ostatnich latach regularnie wzrasta zapotrzebowanie na żywność wysokiej jakości. Przykładowo między 2009 a 2010 r. zapotrzebowanie na żywność ekologiczną wzrosło o 20%. W Brukseli sektor ten, w którym obecnie zatrudnionych jest 2 500 osób, dysponuje – w ramach samego rolnictwa miejskiego – potencjałem stworzenia dodatkowych 3 633 miejsc pracy w dziedzinach takich jak rolnictwo, dystrybucja żywności, gospodarka odpadami, informacja i komunikacja oraz doradztwo.

photo: @Reporters/J.Thys

BURGENLAND, AUSTRIA: LOKALNA ZIELONA ENERGIA I NOWE MIEJSCA PRACY

DZIAŁANIE:

Zwiększenie poziomu lokalnego zatrudnienia oraz wzrostu gospodarczego, ograniczenie zależności od energii z paliw kopalnych

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Lokalna produkcja energii odnawialnej, rolnictwo i leśnictwo, powiązane badania naukowe i rozwój

KTO?

Silne zaangażowanie obywateli, naukowców, lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolników

SUKCESY:

*5 560 miejsc pracy na terenie kraju;
1 000 miejsc pracy w Güssing, 50 nowych przedsiębiorstw w mieście; Burgenland stał się pierwszym w Europie regionem niezależnym energetycznie pod względem zapotrzebowania na energię elektryczną*

Strona internetowa:
www.guessing.co.at

W 1997 r. austriacki Burgenland uznał za swój cel **osiągnięcie do 2050 r. niezależności energetycznej poprzez produkowanie energii elektrycznej z lokalnych źródeł odnawialnych.**

Cel był motywowany dążeniem do **zwiększenia poziomu zatrudnienia i stymulowania rozwoju gospodarczego**, a także chęcią ograniczenia pozyskiwania energii z paliw kopalnych oraz ograniczenia wydatków regionu na energię. W 2013 r. Burgenland stał się pierwszym regionem w Europie, który

zaspokaja swoje potrzeby energetyczne dzięki lokalnym odnawialnym źródłom energii, w tym dzięki energii wiatrowej, słonecznej i z biomasy. Strategia ta **pozwoliła utworzyć na terenie tego liczącego 284 000 mieszkańców kraju związkowego 5 560 nowych miejsc pracy** i spowodowała wzrost PKB na mieszkańca z 71% (1995) do 81% (2008) średniej dla UE-15.

Jednym z 250 projektów w dziedzinie energii odnawialnej zainicjowanych w Burgenlandzie »

był projekt realizowany przez miasto **Güssing**, który zakładał produkcję biomasy z wykorzystaniem surowców pozyskanych z leśnictwa i rolnictwa oraz budowę lokalnych zakładów ciepłowniczych oraz elektrowni na biomasę. Wdrożenie tych projektów przyciągnęło do Burgenlandu ekspertów w tej dziedzinie, dzięki czemu powstało Europejskie Centrum Energii Odnawialnej oraz specjalistyczny ośrodek badań w dziedzinie bioenergii „Technikum”. Takie zaplecze badawcze pozwoliło miastu Güssing rozwijać wszystkie istniejące technologie umożliwiające przekształcanie biomasy w energię.

W rezultacie **w Güssing**, w którym mieszka 26 507 osób, **powstało ponad 1 000 nowych miejsc pracy**, a w ciągu ostatnich 20 lat w mieście **pojawiło się pięćdziesiąt nowych przedsiębiorstw – nowo założonych i tych, które przeniosły do swojej siedzibę**. Czyni to z Güssing swego rodzaju wzór dla innych regionów chcących podejmować działania na rzecz ochrony klimatu.

Wiele czasu, wysiłku oraz zasobów poświęcono na kampanie podnoszące świadomość społeczną, które miały na celu **przekazywanie mieszkańcom informacji o tym, jak mogą przyczynić się** do osiągnięcia przez Burgenland niezależności energetycznej **oraz jakie korzyści przyniesie im** przyjazna środowisku postawa ich kraju związkowego.

Elementem kluczowym z perspektywy dalszego kontynuowania przez Burgenland transformacji ekologicznej jest nieprzerwany dostęp do finansowania. Aby region mógł dalej realizować swój innowacyjny i sprawdzony program, **Zieloni z Austrii prowadzą aktywny lobbying, walcząc o większe środki oraz bardziej wydajne wykorzystywanie środków publicznych**.

photo: ©Andrey Popov

LE MANS I KRAJ LOARY, FRANCJA: PRACA DLA PRZEDSTAWICIELI PODUPADAJĄCYCH GAŁĘZI PRZEMYSŁU

DZIAŁANIE:

Tworzenie nowych miejsc pracy dla przedstawicieli podupadających sektorów przemysłu oraz zapewnienie im szkoleń

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Sektor energetyki wiatrowej i budowlany, zakłady, lokalne małe i średnie przedsiębiorstwa

KTO?

Młodzież i osoby bezrobotne, pracownicy przemysłu motoryzacyjnego, lotniczego i elektronicznego

SUKCESY:

90% przeszkolonych pracowników znalazło nową pracę; 6 240 osób jest zatrudnionych w regionalnym sektorze wiatrowym; oddziaływanie recesji zostało złagodzone

Strona internetowa:

www.paysdelaloire.fr/no_cache/region-actu/actu-detaillee/n/un-guide-pour-se-former-aux-metiers-verts/

Program szkoleniowy realizowany w Le Mans – mieście usytuowanym w Kraju Loary, czyli regionie położonym w północno-zachodniej Francji – **ma pomóc bezrobotnej młodzieży oraz pracownikom zatrudnionym w podupadających sektorach przemysłu, szczególnie sektorze motoryzacyjnym oraz jego łańcuchu dostaw, w dostosowaniu swoich umiejętności do nowych miejsc pracy w energetyce wiatrowej.** Aż 95% umiejętności przydatnych przy produkcji i serwisowaniu samochodów można przekształcić w umiejętności przydatne w sektorze wiatrowym. Co najmniej 90% ze 150 pracowników ob-

jętych szkoleniem od 2009 r. znalazło nową pracę w sektorze wiatrowym, natomiast kolejne 5% kontynuuje szkolenie. Le Mans to jedyne miejsce we Francji, gdzie oferuje się szkolenia pracownicze ukierunkowane na morską energetykę wiatrową.

Program szkoleniowy stanowi część szerszej strategii regionalnej prowadzonej przez Radę Regionalną Kraju Loary, która dąży do rozwinięcia lokalnego sektora wiatrowego i utworzenia w ten sposób nowych miejsc pracy oraz stworzenia nowych szans rozwoju dla przedsiębiorców. Celem w zakresie »

sektora energetyki lądowej jest zwiększenie do 2020 r. mocy produkcyjnej elektrowni wiatrowych z obecnego poziomu 480 MW do 1 750 MW. Jednocześnie podejmowane są znaczące wysiłki na rzecz rozwinięcia sektora morskiej energetyki wiatrowej, czemu ma służyć **stymulowanie rozwoju fachowej wiedzy w zakresie inżynierii, badań, szkoleń, produkcji i montażu elementów turbin wiatrowych, logistyki, instalacji oraz obsługi**. Region angażuje się w jak najlepsze wykorzystywanie swoich zasobów wykwalifikowanej siły roboczej oraz czerpanie wiedzy z doświadczeń przemysłu motoryzacyjnego, lotniczego i elektronicznego, a także regionalnego sektora morskiego.

W rezultacie w sektorze energetyki wiatrowej w Kraju Loary **zatrudnionych jest obecnie 6 240 pracowników działających w ramach 170 lokalnych firm, w tym małych i średnich przedsiębiorstw**, m.in. z sektora budowlanego. Ponadto moc produkcyjna elektrowni wiatrowych w regionie wzrosła o 166% względem 2009 r., a w 2013 r. Kraj Loary znalazł się na szóstym miejscu wśród regionów francuskich pod względem zainstalowanej mocy

wiatrowej. Działania w obszarze energetyki wiatrowej przyczyniły się również do **złagodzenia ekonomicznego wpływu recesji na region** – poziom bezrobocia jest tam jednym z najniższych we Francji (9,1% w 2013 r.).

Francuska partia Zielonych, Europe Écologie-Les Verts (EELV), stała i nadal stoi na czele transformacji ekologicznej, która ma miejsce w Kraju Loary. Z racji przewodniczenia działającej w ramach Rady Regionalnej Komisji ds. Zatrudnienia i Szkoleń partia zapewniła między innymi rozwój odpowiednich szkoleń zawodowych w ramach sektorów ekologicznych.

NAWARRA, HISZPANIA: TWORZENIE MIEJSC PRACY I BUDOWA ODPORNEJ NA KRYZYS GOSPODARKI

DZIAŁANIE:

Stworzenie regionalnego sektora energetyki odnawialnej w celu ograniczenia zależności od kosztownego importu paliw kopalnych, budowa trwałej gospodarki oraz tworzenie stabilnych, lokalnych miejsc pracy

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

W sektorze energii odnawialnej oraz związanych z nim małych i średnich przedsiębiorstwach

KTO?

Związki zawodowe, społeczeństwo obywatelskie, naukowcy, władze lokalne, lokalni przedsiębiorcy, pracownicy, młodzież i osoby bezrobotne

SUKCESY:

3 800 miejsc pracy, 81% zużywanej energii elektrycznej pochodzi obecnie z odnawialnych źródeł energii; odporność gospodarki regionu na kryzys przewyższa średnią dla Hiszpanii

Strona internetowa:
www.cenifer.com/

photo: @inakiantonana

W połowie lat osiemdziesiątych 86% energii Nawarry pochodziło spoza regionu. Dzisiaj region, który w przeszłości był w dużym stopniu zależny od importu paliw kopalnych o niezwykle chwiejnych cenach, jest **liderem produkcji energii ze źródeł odnawialnych**.

W 1994 r., gdy przyjmowano pierwszy Plan na rzecz energii ze źródeł odnawialnych, zarobki w regionie były wysokie, podobnie jak poziom zatrudnienia. Tyle tylko, że gospodarka była w dużej mierze zależna od zaledwie kilku sektorów przemysłowych, szczególnie sektora motoryzacyjnego,

przy jednoczesnej groźbie przeniesienia produkcji aut poza Hiszpanię.

Samorząd regionu, który usilnie dążył **do zmniejszenia zależności od kosztownego importu paliw kopalnych, budowy bardziej zróżnicowanej i odpornej na turbulencje gospodarki oraz do tworzenia stabilnych, lokalnych miejsc pracy**, porozumiał się ze związkami zawodowymi, społeczeństwem obywatelskim, władzami lokalnymi oraz stowarzyszeniami przedsiębiorców, aby wdrożyć strategię mającą na celu odejście regionu od paliw kopalnych i przestawienie się na odnawialne źródła energii. »

W celu rozwiązania problemu niedoboru wykwalifikowanych pracowników utworzono Centrum Szkoleniowe Energetyki Odnawialnej przeznaczone dla młodzieży i osób bezrobotnych, a także dla osób zatrudnianych w nowym sektorze. Otwarto również krajowy ośrodek badań stosowanych nad **energią wiatrową, słoneczną i z biomasy**. Obecnie jest to placówka o międzynarodowej renomie, która skupia 200 badaczy, realizuje projekty na pięciu kontynentach i stosuje najnowsze przełomowe technologie.

W kwestii całkowitego wycofania paliw kopalnych pozostało jeszcze wiele do zrobienia, niemniej jednak dotychczasowe osiągnięcia są imponujące.

Wystarczy wspomnieć, że sektor energii odnawialnej w Nawarze to obecnie **ponad 100 przedsiębiorstw**, w tym zakłady produkujące elementy turbin oraz ogniów fotowoltaicznych, przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie obsługi i serwisowania systemów energii ze źródeł odnawialnych, a także ośrodki badawczo-rozwojowe. Wspomniane przedsiębiorstwa generują łącznie przychód na poziomie 3,5 mld EUR rocznie, **zatrduniają bezpośrednio 3 800 osób** (2,6 razy więcej niż w 2002 r.) i odpowiadają za 5% PKB regionu

(co stanowi ponad dwukrotność średniej dla sektora w całej Hiszpanii liczonej względem krajowego PKB (2,4%)).

Przedsiębiorstwa z siedzibą w regionie Nawarra **produkują 17% wszystkich turbin wiatrowych sprzedawanych na całym świecie**. Jeżeli chodzi o produkcję energii odnawialnej, **to ze źródeł tych pochodzi obecnie 81% żyżywanej w regionie energii elektrycznej** (według danych z 2011 r. analogiczna wartość dla całej Hiszpanii wynosiła 42,4%, a dla Europy – 20,6%). **Region okazał się niezwykle odporny na skutki kryzysu gospodarczego:** od 2008 r. PKB Nawarry spadł o 5,1% mniej niż krajowy PKB w tym samym okresie.

Od 2009 r. rząd Hiszpanii drastycznie ogranicza wsparcie finansowe dla programów wsparcia dla sektora energetyki odnawialnej to przede wszystkim właśnie te ograniczenia sprawiły, że liczba miejsc pracy w sektorze zmniejszyła się od tego czasu o połowę. W lipcu 2013 r. rząd przyjął reformę energetyczną, która sprzyja paliwom kopalnym i utrzymuje oligopol pięciu największych przedsiębiorstw energetycznych w Hiszpanii. Jak dotąd sektor energetyczny Nawarry skutecznie stawia opór konkurencji.

LONDYN, WIELKA BRYTANIA: SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA NA RZECZ KOMPETENCJI EKOLOGICZNYCH I ZIELONYCH MIEJSC PRACY

DZIAŁANIE:

Społeczność lokalna podejmuje inicjatywy na rzecz bardziej ekologicznego, angażującego sąsiedztwa, zdobywania ekologicznych umiejętności przez osoby poszukujące pracy oraz tworzenia zielonych miejsc pracy

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Zbieranie wody deszczowej, ocieplanie budynków, doradztwo w zakresie dostępu do dotacji, montaż paneli słonecznych, ogrodnictwo społecznościowe, fryzjerstwo, recykling, gospodarowanie odpadami

KTO?

Społeczność lokalna, pracodawcy, osoby poszukujące pracy, związki zawodowe, dostawcy usług edukacyjnych, władze lokalne

SUKCESY:

Ponad 500 możliwości szkoleniowych;
100 osób bezrobotnych, które zostały przeszkolone i którym zaproponowano pracę;
umowy o staż i o pracę zawierane z ważnymi pracodawcami

Strona internetowa:

www.unionlearn.org.uk/our-work-and-projects/skills-investment/skills-green-economy/green-skills-partnership

photo: @hempandlove

Sektor ekologiczny jest na Wyspach Brytyjskich coraz częściej postrzegany jako istotne źródło wzrostu gospodarczego. W 2011/2012 r. zatrudniano w nim bezpośrednio blisko milion etatowych pracowników. Oczekuje się, że do 2020 r. za jego sprawą powstanie pół miliona nowych miejsc pracy.

W 2011 r. pracodawcy, związki zawodowe, dostawcy usług edukacyjnych, władze lokalne oraz przedstawiciele lokalnych społeczności, chcąc wykorzystać potencjał zielonych miejsc pracy, zawiązali Londyńskie Partnerstwo na rzecz Kompetencji Ekologicznych (London Green Skills Partnership). **Partnerstwo to oddolna inicjatywa**, której przyświecają trzy cele: utworzenie lokalnej sieci umożliwiającej współpracę, zapewnienie lokalnej społeczności, w tym osobom bezrobotnym, szkoleń i zyskania doświadczenia zawodowego, a także przekształcenie gmin w bardziej ekologiczne, bezpieczniejsze i czystsze przestrzenie sprzyjające włączeniu społecznemu.

Osoby poszukujące pracy zdobywają zarówno podstawowe umiejętności, jak i konkretne kompetencje związane ze środowiskiem, »

niezbędne do przekształcania zatrudnienia w zielone miejsca pracy, w tak zróżnicowanych dziedzinach jak modernizacja budynków, fryzjerstwo czy gospodarowanie odpadami. Osoby przeszkolone, dzieląc się swoimi ekologicznymi umiejętnościami z współpracownikami oraz sąsiadami, stają się „ambasadorami ekologii” w swoim sąsiedztwie i miejscu pracy, co stanowi czynnik sprzyjający zmianie.

Zielone miejsca pracy powstają m.in. w następujących obszarach: zbieranie wody deszczowej, ocieplanie budynków, doradztwo w zakresie dostępu do dotacji, montaż paneli słonecznych, ogrodnictwo społecznościowe (koszenie trawy, gospodarowanie terenami zalesionymi, kompostowanie), stosowanie produktów przyjaznych środowisku we fryzjerstwie, recykling, gospodarowanie odpadami oraz doradztwo w zakresie ograniczania odpadów.

Partnerstwo, które początkowo funkcjonowało tylko we wschodnim i południowym Londynie, rozszerzyło swoje działania na całe miasto, a także na inne obszary Zjednoczonego Królestwa. **Do jego sukcesów należy:**

- stworzenie ponad 500 opcji szkoleniowych we wszystkich zaangażowanych w projekt inicjatywach
- **zapewnienie szkolenia oraz oferowanie możliwości zdobycia doświadczenia w miejscu pracy** w zakresie ogrodnictwa, gospodarowania odpadami oraz prac remontowych 100 osobom bezrobotnym
- powołanie prekursorskiej **spółdzielni pracy** Lewisham New Leaf Collective w celu powiązania produkcji energii ze źródeł odnawialnych z modernizacją lokali socjalnych zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju
- zawarcie **z największymi w kraju przedsiębiorstwami budowlanymi oraz dostawcami usług umów dotyczących stażu, gwarantowanych rozmów o pracę, praktyk oraz zatrudnienia** w dziedzinach związanych z oszczędzaniem energii i zrównoważonym rozwojem dla osób pracujących i bezrobotnych z południowego Londynu.

photo: ©Jani Bryson

CZECHY: NOWE MIEJSCA PRACY I OSZCZĘDZANIE ENERGII

DZIAŁANIE:

Tworzenie stabilnych, lokalnych miejsc pracy oraz oszczędzanie energii w gospodarstwach domowych

GDZIE POWSTAJĄ NOWE MIEJSCA PRACY?

Małe i średnie przedsiębiorstwa sektora budowlanego

KTO JEST ZAANGAŻOWANY?

Indywidualne gospodarstwa domowe, które czerpią korzyści z dotacji oraz oszczędzania energii

SUKCESY:

Około 16 000 utworzonych lub zachowanych miejsc pracy plus potencjał stworzenia 70 000 stałych miejsc pracy do 2020 r.; łączne oszczędności na poziomie do 1,5 mld EUR kosztów energii rocznie (dotyczy gospodarstw domowych); niższy poziom emisji dwutlenku węgla

Strona internetowa:

www.zelenausporam.cz/sekce/582/about-the-green-savings-programme/

photo: ©ETHEN Jones

W 2009 r. **minister z ramienia Zielonych uruchomił krajowy program Oszczędności Ekologicznych** na lata 2009–2012, w ramach którego promowano oszczędzanie energii w prywatnych gospodarstwach domowych poprzez przyznawanie uczestniczącym w inicjatywie bezpośrednich dopłat wynoszących nawet od 30 do 75% poniesionych kosztów.

W ramach programu można było uzyskać dofinansowanie na izolację budynków (np. wymianę starych drzwi i okien), wymianę nieprzyjaznych środowisku bojlerów, zakup i montaż paneli słonecznych oraz budowę nowych, energooszczędnych domów. Środki na dotacje pochodziły z przychodów publicznych uzyskiwanych dzięki sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ w ramach europejskiego systemu handlu emisjami, stanowiącego europejską realizację protokołu z Kioto. Dzięki temu program nie był dodatkowym obciążeniem dla podatników ani dla budżetu sektora publicznego. »

Między 2009 r. a 2012 r. w całej **Republice Czeskiej z programu skorzystało ponad 250 000 gospodarstw domowych**, które otrzymały łączne wsparcie w kwocie 967 mln euro. Szacuje się, że za sprawą programu oszczędności w emisji CO₂ od momentu jego uruchomienia do końca 2012 r. wynosiły 864 000 ton rocznie, co odpowiada całkowitemu poziomowi emisji czeskiego miasta liczącego 69 000 mieszkańców.

Utworzono lub utrzymano 16 000 miejsc pracy, z których większość stanowiły stanowiska w małych i średnich przedsiębiorstwach działających w sektorze budowlanym. W ogólnym rozrachunku dotacje rządowe przyznane w ramach programu pozwoliły **gospodarstwom domowym zaoszczędzić 1,5 mld euro rocznie** na samych kosztach ogrzewania.

Według prognoz kontynuacja programu (w latach 2013–2020) spowoduje powstanie lub zachowanie **co najmniej 70 000 miejsc pracy**.

photo: ©Heatherfaye

O PUBLIKACJI

Niniejsza publikacja została opracowana przez grupę roboczą ds. Zielonego Nowego Ładu powołaną przez frakcję Grupa Zielonych/Wolny Sojusz Europejski w Parlamencie Europejskim. Pierwsza część publikacji powstała w oparciu o opracowania autorstwa posłanki do Parlamentu Europejskiego, p. Elisabeth Schroedter, a w szczególności broszurę *Green Jobs. The opportunity for the European labour market* opublikowaną w 2011 r. oraz rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 7 września 2010 r. w sprawie rozwoju potencjału nowej zrównoważonej gospodarki w zakresie miejsc pracy (sprawozdawczyni: Elisabeth Schroedter).

Redakcja naukowa: Ana Belen Sanchez i Daniza Hanz, Sustainlabour, www.sustainlabour.org

Grafika: Wickedfruit, www.wickedfruit.com

Opracowanie niniejszej publikacji było możliwe dzięki zaangażowaniu wielu partnerów i współpracowników z krajowych partii Zielonych, przedstawicieli oraz członków wielu opisanych w niniejszej publikacji inicjatyw w zakresie tworzenia miejsc pracy realizowanych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, biur postów do Parlamentu Europejskiego zaangażowanych w pracę powołanych przez Grupę Zielonych/Wolny Sojusz Europejski grup roboczych ds. Zielonego Nowego Ładu oraz Klimatu, a także doradców politycznych i pracowników Grupy Zielonych/Wolny Sojusz Europejski.

Koordynator projektu: Stefanie Hundsdoerfer, Doradca Zielonego Nowego Ładu, Grupa Zielonych/Wolny Sojusz Europejski.

Asystentka koordynatora: Lonke Bontinck

Więcej informacji na temat Zielonego Nowego Ładu znajdują Państwo na stronie internetowej:

www.greennewdeal.eu

Grupa Zielonych/Wolny Sojusz Europejski (Parlament Europejski)

Rue Wiertz 60 - 1047 Bruksela – Belgia

Kwiecień 2014

Niniejsza publikacja została wydrukowana na papierze pochodzącym w całości z recyklingu i przy użyciu tuszu pochodzenia roślinnego.

photo cover: © Gene Chutka

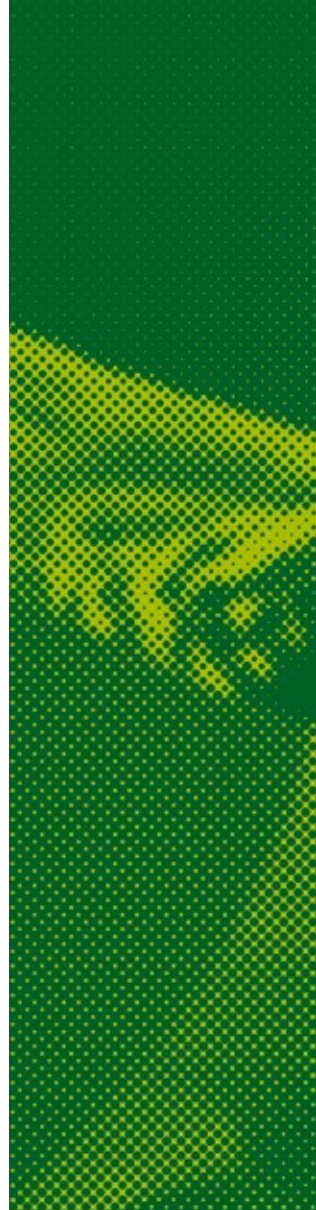

photo: ©Daisy-Daisy

**Grupa Zielonych/Wolny Sojusz Europejski
(Parlament Europejski)**

Rue Wiertz 60
1047 Bruksela
Belgia

Telefon: +32-2-2843045
www.greens-efa.eu

WWW

Niniejsza publikacja oraz pełna bibliografia
są dostępne na stronie internetowej:
www.greennewdeal.eu/greenjobs

